

Abonamentul:

pe 1 an 6 cor.
pe 1/2 an 3—
pe 1/4 an 1.50

ROMANIA:

pe 1 an 10 lei
pe 1/2 an 5—

ȚARA NOASTRĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ.

Redacția
și
administrația
SIBIU
NAGYSZEBEN
strada Morii 8.

Afurisenia dela București.

În biserica ortodoxă din regatul român a erupt iarăș un conflict destul de acut. Se știe, că legea votată în corpurile legiuitoare, prin care se institue așa numitul „consistoriu superior“ n'a întâmpinat aprobarea tuturor arhierilor români. Mai ales episcopul eparhiei Romanului, părintele *Gherasim Safirin* a fost împotriva ei cu trup cu suflet, declarând-o de „necanică“!

Ministrul cultelor dl *Spiru Haret* în conțelegere cu ambii mitropoliți a introdus schimbările cerute de biserică; proiectul astfel îmbunătățit a devenit lege.

Ziarul nostru a publicat la timpul său din peana părintelui protosincol Dr. E. Miron Cristea un binemotivat articol, care a fost consultat de ambii metropoliți. Metropolitul Moldovei, părintele Pimen, a reprodus chiar pagini întregi din articol, în cuvântarea sa dela senat.

Noi am vrut atunci, ca bărbații de Stat ai României să facă pe viitor tot ce pot pentru emanciparea succesivă a bisericii de sub influința nemărginită a puterii lumești, exercitate de guvernele după vremuri. Biserica are lipsă de independență, ca să poată fi aceea ce trebuie să fie, altcum e degradată la o unealtă în mâna unor scopuri străine de misiunea ei. Dealtă parte am ținut și ținem absolut de lipsă tocmai pentru ridicarea bisericii din starea-i de astăzi crearea de noi corporațiuni bisericesti, cari să muncească cu sistem și pricepere pentru progresul poporului în cele bisericesti, morale etc. Aceste corporațiuni să statorească și normele de lipsă „rezervându-și preasfințitul Sinod arhieresc dreptul de a revizui și aproba acele Regulamente înainte de a primi sancțiunea regală, ca astfel să nu se vateme canonul, în sensul căruia toată conducerea afacerilor bisericesti emanază din putere episcopescă“.

Cu toate acestea în lege s'au strecurat unele lucruri, ce nu corespundeau acestor vederi. Articolul 18 admite d. e. aplicarea unor dispoziții și fără ca să fi obținut aprobarea preasf. sinod arhieresc. Mai sunt și alte momente cu cari unii nu sunt mulțămiiți.

Tocmai se făceau alegerile pentru consistorul superior, care aveă să-și înceapă activitatea; și deodată se ivește conflictul.

Anume — întrunindu-se preasf. sinod arhieresc în sesiunea de toamnă, episcopul Romanului părintele *Safirin* prezentează un memoriu în cauză și la urmă în ședința sinodului afurisește sinodul și pe toți, cari au făcut legea și-o aplică.

Oricât respect am aveă față de ținuta neșovăitoare a păr. *Safirin*, totuș

ținem pasul de pripit, nejustificat și făcut fără îndreptățire. *Formal luată*, afurisenia unui episcop nu poate lovi în sus, pe superiorii săi, pe metropoliți, sinodul, din care el face numai o mică parte. El poate afurisi în jos pe cei din propria sa eparhie.

Dealtă parte în fond nu este trebuință de un asemenea pas radical. Ceeace e rău în legea consistorului superior se poate îndrepta ușor fără a apela la ultima armă, la afurisenie. Sunt în legile bisericesti, d. e. în legea clerului sumedenie de dispoziții, pe cari biserica n'ar trebui să le admită. Dacă Preasfinția Sa păr. *Safirin* vrea să fie consecvent vederilor sale, atunci nu-i eră permis dela început a primi să fie episcop și să cărmuiască biserica pe temeiul unei asemenea legi. Acolo dispune puterea lumească în o multime de chestiuni bisericesti; iar aici (la legea cons.) clerici aduc hotărârile, ce le află de lipsă.

Biserica din România are lipsă de liniște, ca să se poată regenera; deci asemenea sguduirii trebuiesc evitate.

E însă regretabil, că în regat și în cele mai subtile și delicate afaceri bisericesti, își vâra politica de partid influința sa stricăcioasă. Sub asemenea influințe a trecut și păr. *Safirin* peste hotarul, pe cari trebuie să-l observe, în tendința sa de-a mijloci schimbarea dorită. Cu părerea lui s'a identificat și arhierul *Calistrat*, fiind nemulțămiiți că a fost înălțurat dela redactarea revistei „Biserica ortodoxă“. Ba se afirmă, că profesorul dela facultatea teologică Dr. *Demetrescu* ar fi cerut — la îndemnul celor nemulțămiiți — chiar și intervenirea patriarhului din Constantinopol, cel atât de plin de ură și răutate față de tot cei românesc. Ce sens are această intervenire, când patriarhul are lângă sine o corporațiune, în care sunt și mireni, și pentru aceasta nu se alterează întru nimic dogmele de credință și nici chiar canoanele, cari n'au caracterul imutabil al dogmelor.

Oricât ar fi de puțini cei nemulțămiiți, totuș este în interesul bisericii, ca să se aplaneze conflictul în timpul cel mai grabnic așteptând cu toții, ca părintele *Safirin* să revie asupra procedurii sale, urmate poate cu bune intențiuni, dară absolut rău alese. — Din parte-ne recomandăm celor competenți următoarele schimbări mai esențiale.

1. Hotărârile consistorului superior să nu fie aplicate până nu au obținut aprobarea preasfințitului sinod arhieresc ca astfel atribuțiunile acestui sinod să nu fie jignite și nici chiar susceptibilitatea membrilor lui mai simțitori.

2. Membrii preas. sinod arhieresc — metropoliți, episcopi și arhierii — să nu facă toți parte din consistorul su-

perior, ci sinodul să numiască numai din sînul său un președinte și 2 vicepreședinți, cari să conducă ședințele consistorului superior. Astfel discuțiile în consistor ar fi mai libere, și membrii preasf. sinod au ocazia a se ocupa de concluzele consistorului, când se vor prezenta spre revizuire și aprobare.

3. Spre a evita pe viitor asemenea conflicte și susceptibilități, puterea lumească — ministerul cultelor — să afle căile și mijloacele, ca însăș biserica, adevărat sinod arhieresc, să iee inițiativa pentru introducerea de reforme în biserică și numai după ce Sinodul în deplină liniște va fi studiat lucrurile, să treacă proiectele statorite cu bună înțelegere și pe cale normală la resortul cultelor, de unde să-și urmeze calea lor legală și uzitată, căci nu este de demnitatea bisericii și a unui for atât de înalt ca sinodul, ca puterea lumească să-i croiască proiectele.

Avem convingerea, că actualul guvern și îndeosebi ministrul cultelor a purces cu cele mai bune intențiuni la alcătuirea legii și cu gândul de-a crea organe în biserică, cari să introducă viață și progres în organismul ei, fără a voi să strice ceva din tradițiile neschimbabile ale bisericii. — El s'a și declarat gata a accepta eventualele schimbări, ce preasf. sinod le-ar afla de lipsă. Deci conflictul cu reciprocă bunăvoință se poate ușor delătura.

Noi dorim cea mai pacinică aplanare și revenirea în sinod a păr. *Safirin*.

Dacă va reveni, bine; iară dacă nu biserica — exoperând schimbările de lipsă — să meargă înainte, căci un sfat ca consistorul superior, compus din fruntea clerului mirean și monahal — numai spre binele bisericii și a credincioșilor ei poate fi.

Dacă biserica din regat aveă asemenea corporațiuni, acestea erau tot atâtea stâlpi ai ei, și puterea lumească nu străbătea așa de adânc în treburile bisericii. Aveă cine s'o apere. Așa însă arhierii — visând după gloria mitrei — erau tocmai ei vecinic mai slugarnici față de puterea lumească, care pe mulți i-a ridicat acolo, unde mulți nu erau vrednici să ajungă.

Deci să nu se ferească nici unul dintre arhierii de conlucrarea armonică cu toate elementele, din cari constă biserica, căci și în capetele fără mitră pot arde minți mult mai strălucitoare, decât briliantele mitrelor. Și în forma cuvenită și aceste minți și inimi pot fi de folos bisericii.

Un scurt bilanț.

Este timpul ca fiecare partid politic din Ungaria să-și facă bilanțul. Întâmplările critice din urmă, criza îndelungată în tratativele dintre Coroană și Guvern, semnele de disoluție în sinul Coaliției, sunt tot probe că partidele politice au ajuns în pragul unei radicale prefaceri.

Privim cu nerăbdare la viitoarele constelații, căci dela modul cum se vor înțelege între ele partidele și cum se vor cristaliza, după trecerea actualei zăpăceli, depinde viitorul țării.

Partidul cel mai puternic la număr este fără îndoială partidul kossuthist. Ridicată pe fărîmăturile liberalilor uzați, gruparea kossuthistă, săracă în personalități și neputincioasă a-și îndeplini măcar o parte din programul de opoziție, a ajuns după un scurt timp de guvernare într-o situație apropiată de faliment. Așa cum sunt astăzi, încăerați între dânșii, ahtiați de putere și în frunte cu un șef obosit și incapabil, kossuthiștii nu sunt de loc în măsură de a da acestui stat o majoritate conducătoare. Pe lângă toate, ei nu au nici asentimentul Suveranului, care în tot cursul convorbirilor Sale recente cu cei dela cârmă, i-a făcut pe kossuthiști să înțeleagă, că nu le va putea încredința nici odată conducerea exclusivă a guvernului.

Cât pentru al doilea partid de origine destul de hibridă, cum este cel constituțional, în situația de astăzi nu dispune nici el de forța numerică îndestulătoare, iar contele Andrassy, marele preot al acestei familii reduse, cu toată viclenia lui, nu va putea să-și lărgească cercul credincioșilor. Constituționalii nu au popularitate în țară și n'o să și-o dobândească nici cu reforma electorală în sensul pluralității. Dimpotrivă ceva odios acoperă acest partid în ochii populației.

Deasemenea partidul catolic, de care odinioară se legau atâtea nădejdi,

n'a făcut vre-un progres spre întărirea sa. El este tot atât de mult amenințat să se pulverizeze, ca și tovarășii din Coaliție, mânați spre curentul de disoluție.

În fața acestor stări nu e de mirat că frământările altor partide și altor curente încep să-și ridice glasul și să se pună în mișcare. Vechii liberali de sub aripa lui Tisza cel tânăr se ivesc și ei la suprafață și sondează terenul în vederea unei eventuale reconcentrări. Iar îndrăznețul cavaler Paul Szapary afișează programul vag al unui viitor partid creștin-social și e combătut cu strășnicie de toată presa liber-cugetătoare a Alianței israelite.

Ne întrebăm acum: în mijlocul acestui proces de discompunere, care este atitudinea partidului naționalităților?

Mărturisim că întru nimic acest partid nu are o situație mai avantajoasă. Constatăm mai întâi că Sârbii sunt așa zicând perduți pentru acest partid al nostru. Ceilalți, cari au rămas, nu găsesc nici o măsură de a exploata situația tulbură a partidelor maghiare în folosul naționalităților. Corect ar fi fost de pildă ca acum, când Suveranul își îndreaptă privirile întrebătoare asupra tuturor factorilor politici din Ungaria, naționalitățile să se fi afirmat ca elemente puternice, de cari trebuie să se țină seama la înjghebură viitoarei majorități și să se fi impus ele singure în frontul mișcărilor de astăzi. Arătându-ne legalitatea pentru soluția problemelor la ordinea zilei, dezvoltându-ne pe larg modul nostru de a vedea în chestiunea armatei și în afacerile financiare comune; expunând într'un memoriu, trimis la locurile prea-înalte, care ar fi însemnătatea naționalităților după introducerea votului universal, — am fi făcut un semn în sus asupra singurei direcții, indicată a aduce liniște în stat. Partidul naționalităților însă stă aproape reactiv în fața crizei acute și nici nu precizează nimic și nici nu reclamă ceva pentru sine.

Iar ocazia trece. Starea de astăzi nu poate dăinui la infinit. Suveranul cunoaște bine în ce ape se scaldă partidele de astăzi. Și ceasul nu poate fi departe când dintre toate relele va trebui să aleagă răul cel mai mic și, negăsind nici un partid indicat să conducă destinele țării, va întru chipă o altă majoritate din elementele ungurești. Și asta drept răspuns la întârzierea aceasta de a da dovezi de putere în acest stat, ale cărei greutatea ne apasă, dar ale cărui destine nu le știm îndreptă.

Pentru „Nagyszebeni Ujság“.

Un anumit domn de aici care iscălește „Gereben“ și căruia țărani dela sate îi zic dl „Nu curchi“ — s'a năpăstuit asupra bisericii noastre și asupra reprezentanței orașenești din incidentul numirei „Stradei Șaguna“ dând lecție strașnică sașilor și povețe ca să se ia la colți cu Românii cari le-ar fi luând moșiile.

L'a apucat dragoste mare pentru compatrioții noștri Sași și o ură neexplicabilă față de Șaguna și față de Români — deși cunoscut este în Sibiu, că Românii și un institut de bani românesc l-au făcut pe domnul „Nu curchi“ proprietar de case și cel mai mare deponent al băncilor. — Ca și cum ar trăi undeva în țara Săcuilor și nu în Sibiu, dl „Nu curchi“ serie, că congresul s'a ocupat cu Preasfințitul dela Arad — pentru că s'a căciulit la statua sfântului Kossuth, — pe când de fapt în Congres n'a fost nici vorbă de fapta nesocotită a preasfințitului dela Arad — ci tot ce s'a petrecut, s'a petrecut într'o conferință confidențială — de care dl „Nu curchi“ de sigur a avut știre.

Știam de mult și nu eră nici un secret aici în Sibiu — că domnul din vorbă nu ne prea are dragi nici pe noi Românii nici pe frații noștri Sași — dar ca să ceară intervenția guvernului în chestii interne ale bisericii — din un incident petrecut afară de congres — nu îl țineam capabil. Ne pare bine că ni-a dat și această dovadă!

O vom însemna la răvaș.

FOILETON.

Moartea Iubirii.

Plângeți arbori cu frunzele voastre,
Voi stele premergătoare cerului
Plângeți cu lacrimile voastre de foc
Iubirea mea moartă!

Și tu suflet, crescut cu amărăciuni și durere,
Ca o biserică în care slujbe nu se mai fac
Pleacă-ți capul în fața mormântului
Și mori și tu — dacă moarte mai e pentru tine.

La ce de-acum grija primăverilor înflorite,
La ce tinerețea cu sângele ei
Și soarele cu toată căldura, —
Când tot viul tău, ca paserile văzduhului,
A sburat odată cu moartea?

Tu nu vei mai avea prilej de durere 'ndulcită
Nici mângăeri ce 'nebunesc mintea și gura,
Tu nu vei mai avea din viață nimic —
Nimic de-acum nu te mai leagă de cer
Și cu nimic nu te mai poate sătura pământul de-acuma:

O umbră întunecată și seacă,
Ca spiritele ce es din blestemată morminte,
Cutreeravei lumea de-acum căutându-ți groapa —
Care nu te va primi și care va stă închisă
Până ce fărâma cu fărâma, te vei mistui în pul-
[berea drumurilor!]

Plângeți ape cu murmurul vostru,
Voi ochi însetați de plăceri,
Tu vânt a toate știutor și prielnic —
Plângeți iubirea mea moartă!

Chemare.

De-asupra nouriilor rătăcitori,
Ca o mireasă bolnavă și părăsită,
Luna-și deapănă argintul tomnatic
Incununând surele vârfuri de munți.

La poalele lor, ca un pustnic
Setos de-a avea mai aproape Dumnezeuirea,
Eu stau — și ca un medic la căpătâiul celui ce moare,
Ascult îndrăcitul puls al naturii.

Noaptea își împreună tot mai mult umbrele,
Tot mai multe stele aprinde nemărginirea,
Pământul, ca un iad ce cască, e tot mai negru —
Și 'n sufletul meu, tot mai dese, curg valurile de
[lumină:]

Mi-am adus aminte de tine!

— Vino!
Pe-aici apele-s mici: le treci cu piciorul,
Cerule, să-l ajungi cu mâna, atât e de-aproape,
Stelele vor fi martore iubirii noastre păgâne,
Și apele ce duc bogățiile munților la vale,
Vor duce 'n lume vestea logodirii noastre!

Vom bea din cer nectarul eternului bine
Și din adâncimile pământului scorburos
Ne va îmbia prin toate vinele
Aurul despot.

— Vino aici!
Cunună de lauri au să-ți aducă ingerii cerului,
Cu brâu de foc te vor încinge munții:
Vei fi mai frumoasă ca luna
Și eternitatea rupându-și vestmântul de spaimă,
Ca o femeie rea și risipitoare,
Ne va 'nveli cu tărnia o milioane de vieți!
— Vino!

Fărămituri.

I.

Cum insenină cerul, răsăritul
Și glasul preotului, templul rece,
Cum mirul mângăie și 'ntinerește
Incărunțita frunte credincioasă, —
Așa mă luminează chipu-ți, dragă!

II.

O, cât de sărăcită-i lumea asta
Și cât de plină de păcate-i viața!
— Ce-ar face fără soare-acum pământul?
Și fără tine oare ce m'aș face?!

D. M.

REVISTA POLITICĂ.

Ungaria. Mercurul trecut s'a ținut o confătuire în care s'a reluat pertractările cu privire la cooperarea celor două partide politice. În același timp Kossuth a avut unele confătuiri cu conducătorii mai marcanți din partidul său căci e lucru aproape întâmplat că partidul independent se va desbina. În cazul când confătuirile vor ajunge la stabilirea unei învoeli între Kossuthiști și partidul 67, fracțiunea lui Iusth va eși din partidul Kossuthist și se va forma într-o partidă puternică de opoziție. Atunci criza se va termina mai ușor pentru că Kossuth cu aderenții săi vor putea mai lesne face o învoială cu partidul 67, deoarece va avea două treimi din independiști și numai astfel se va putea forma o majoritate în parlament. Grupul lui Iusth, care va fi între 30—80 de aderenți, nu va fi o opoziție tocmai plăcută căci sunt decizi să lupte cu orice fel de arme, vor face obstrucție cu tot scutul ce-l dă regulamentul camerei. Cel mai dificil punct într-o învoială e pretențiunea lui Kossuth, că ce privește independența economică partidul 67 să se apropie de programul partidului independent. E întrebare, dacă se va găsi o formă pe care să o accepte miniștrii partidului 67 fără să vină în conflict cu vederile lor. De altă parte încă nu e exclusă posibilitatea ca într'un moment decisiv Iusth să devină omul situației. Al doilea punct de desbinare în sânul partidului independent e chestia chemării parlamentului. E lucru știut că în privința asta între Kossuth și Iusth sunt divergențe, cari n'au putut fi înlăturate până acum. Iusth ține morțiș, ca parlamentul să se convoace cel mult până în săptămâna viitoare, căci altfel nu va fi timp de ajuns să termine debaterile cu privire la buget. Kossuth e împotriva unei convocări a parlamentului în situația actuală. Dacă Iusth va forța conchemarea parlamentului, poate că chiar kossuthistii vor vota contra lui și atunci vrând nevrând trebuie să se retragă dela prezidenția Camerei, și să se constituiască într'un partid separat.

Săptămâna ce vine va fi cam agitată. Dacă se va ajunge la rezultatele dorite nu se poate afirma de oarece de atâtea ori profeciile trâmbițate s'au dovedit de minciuni, cum minciună este toată cărma acestui guvern.

Austria. Situația politică în Austria s'a turburat. În consiliul ministerial s'a hotărât, contra dorinței miniștrilor cehi și pe lângă toate protestările lor, ca legea de ocrotire națională pentru provinciile Austria de jos și sus, Salzburg și Voralberg să fie înaintată pentru sancționare. Cei doi miniștrii cehi, în urma nesuccesului avut au trebuit să-și înainteze dimisia care a și fost primită. Cu aceasta s'a intenționat mai mult să răstoarne întreg cabinetul Bienert. Lucrurile însă n'au avut rezultatul dorit și foile bohemești sunt amărite de întorsătura aceasta neașteptată și umilitoare pentru politica lor națională.

Ministerul de agricultură al cărui portofoliu l-a avut până acum Dr. Braf nu va fi întregit, ci va fi condus de șeful de secție Pop al aceleiaș ministeriu. Tot asemenea nu va fi întregit nici portofoliul ministerului țării avut de Dr. Zaczek. În ziua când s'a aflat că dimisiunea celor 2 miniștrii bohemi a fost primită, s'au făcut demonstrații studentești atât în Viena cât și în Praga. Demonstrațiile au fost însă imediat potolite. Studenții cehi din Viena au cerut cu ocazia asta înființarea încă a unei universități boheme.

CRONICA LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ

Din București ne vine vestea îmbucurătoare că în programul concertelor simfonice date de „Orchestra ministerului cultelor“ de sub conducerea d-lui Dinicu, e pusă și „Simfonia 9“ de Beethoven. După cum ne aducem aminte această grandioasă lucrare nu s'a mai dat în România, (era vorba să se execute de societatea Carmen, dar nu s'a dat) și pentru cei ce vor avea norocul să o audă și mai ales pentru iubitorii de muzică clasică, seara aceea va fi o relevație sufletească. Lucrarea aceasta reclamă pe lângă orchestră bună și chor disciplinat, mai ales soliști de mână întâi. În Ungaria o singură dată a fost executată la Budapesta. Din partea noastră dorim izbândă deplină harnicului conducător al concertelor simfonice.

D-l Barbu St. Delavrancea și-a cetit noua sa lucrare dramatică: „Viforul“ într'un cerc de prieteni intimi și a fost înaintată direcției gen. a teatrelor, care a și distribuit rolurile. Reprezentanția probabil se va da pe la 20 Novembre.

Rolurile principale sunt susținute de artiștii Notara, Brezeanu și Liciu.

Cercurile conducătoare ale „Reuniunii rom. de muzică din loc, se ocupă serios cu ideea reprezentării operei comice de Smetana: „Mireasa vândută“. După cum suntem informați textul s'a și dat să se traducă.

În primele zile ale lunii Decembrie se va începe seria seratelor artistice și a conferințelor obicinuite, cari se dau în fie-care iarnă în „Muzeul Asociațiunii“. Pentru luna Decembrie s'a și fixat o reprezentație teatrală dată de „Societatea de diletanți“ și o serată artistică.

Programul definitiv se va publica într'un număr viitor. Ar fi de dorit, ca de astădată meseriașii noștri, se ia mai mulți? parte la aceste serate.

Societatea ziaristilor și scriitorilor din Hamburg, are intenția de a ridica un monument pe mormântul poetului Liliencron.

Un duel a avut loc la Paris între Henry Bernstein, autorul piesei „La Griffe“ și Chevassu criticul teatral dela „Figaro“. Bernstein s'a simțit atins de o critică a lui Chevassu și a răspuns prin „Comoedia“.

Chevassu a tras primul foc fără a nimeri. Bernstein n'a tras de loc, ci a dat pistolul matorului său care a tras într'un gard pentru a dovedi că eră încărcat.

Bernstein întrebat de ce n'a tras a răspuns: M'am gândit la altceva.

La Academia de științe din Paris s'a fotografiat cu cinematograful baccilii somnului și altor boale printr'un procedeu al doctorului Jean Commandon.

Ei au fost văzuți măriți de 10.000 de ori.

Profesorul Dastre care a prezentat fotografiile e de părere că descoperirea e de o incalculabilă importanță pentru știință.

„Păcate vechi“ va fi titlul unui volum de nuvele ce apreciatul nostru colaborator d-l Ioan Chiru-Nanov, va face să apară în curând în editura bibliotecii „Alcalay“ din București.

Claude-Rudolphe Bernhaut.

Parisul în ploaie...

S'a schimbat Parisul de nu-l mai recunoști... Până acum patru zile nu mă mai săturam plimbându-mă pe străzile marelui oraș, în după prânzurile aurite de soarele călduț de toamnă. Cerul eră senin, de un albastru melancolic și pal, abia pătat ici-colea de nurași, albi și diafani ca niște pânze de corabie. Trotoarele înțesate de lume; de o mulțime calmă și mișcându-se agale, pe sub copacii plini încă de frunze ruginii. Clopotele de tramvae, răcnetul scurt și mănios al automobilelor sfășiau cu sonoritate văzduhul străveziu. Pe străzi inghesuală de abia te puteai strecură. Și pe fețele parizienilor, acest popor atât de caracteristic, se reflectă pacea blândă a zilelor duioase de toamnă.

Spre seară soarele apuneă împurpurând cerul. O ceață diafană, în care pulberea orașului se amestecă cu praful razelor pe sfârșite, învăluia totul ca într'un bogat vestmânt indian. Pe deasupra arcului de triumf o aureolă de transparență și aur. Dealungul Senei, întinzându-se lin peste ape, ceața e mai deasă.

Zărite de pe Pont des Arts, numeroasele păduri abia se ghicesc în brumă. Numai statuetele de bronz de pe puntea Alexandru III strălucesc mat. Cupola trufașă a invalizilor răspunde cu

scânțieri mai vii. Din Bois de Boulogne, șirul de automobile lunecând dealungul câmpiilor Elizee, se năpăstuesc pe piața Concordiei de unde se risipesc care încotro. Și sus cerul purpuriu la apus, albastru încă spre răsărit se 'ntunecă din ce în ce. Deasupra castanilor ceața amurgului își rostogolește pulberea aurie. E ca o apoteoză a marelui oraș.

...Până ce felinarele se aprind în globul lor de opal... S'a făcut seară. Mulțimea devine mai sgomotoasă, căci nu se mai vede cerul. Miile de scinte electrice te face să privești pe pământ la furnicarul de oameni. Bulevardele sunt parfumate ca un buduar; rochiile de mătase foșnesc; un murmur animat se ridică pe străzi. Ca un ecou scurt, murmurul mai puțin deslușit al localurilor de petrecere străbate zidurile. Risetetele, chiotetele, nu se mai sfârșesc.

Parisul petrece...

Dar ce zână tristă și-a întins mânecile cenușii peste colosul cu milioane de voci? Cine mi-a schimbat Parisul de nu-l mai recunoșc?

De patru zile plouă mereu. Plouă! Văzduhul vânat reflectează în nevăzutele-i unde un cer plumburiu și mohorit. Picăturile de apă izbese geamurile, se preling pe trotoarele de asfalt cu aceiaș chinuitoare monotonie. Și trotuarele, la rândul lor, oglindesc cerul întunecat. E orașul învelit ca într'o pânză udă. Te crezi într'un

beciu. Aerul încărcat de apă îți pune o stâncă pe piept. Și glasul îți răsună surd ca într'un mormânt.

De patru zile ploaia n'a încetat. Fără îndoială, ploaia e tristă peste tot, dar în Paris ea-ți răcorește nervii și-ți pune cearcăne sub ochi. În jurul meu totul e turbure și urtt. Pe străzi trecătorii grăbiți par niște năluci. Umbrele deschise negresc trotoarele. Cine mi-a schimbat Parisul de nu-l mai recunoșc?

Gonit de singurătatea din odaie rătăcesc prin oraș. O desolare fără de margini îmi strânge inima. Unde's frunzele de pe copaci? Acum patru zile le vedeam; galbene, vestede, dar le vedeam. Acum crăcile uscate și ude se întind sburlite cătră cer. Ploaia a despuiat castanii.

Tot vioi, tot animat e Parisul; dar vezi numai ce se petrece și par'că nu mai auzi nimic. Îți pare totul reflectat de o lanternă magică. Cu toate astea trăsurile se rostogolesc pe șosea, automobilele cutreeră drumul, trecătorii nu lipsesc. Dar sgomotul roților răsună mat, vocile trecătorilor par strivite de aerul plumburiu și greu. Numai picăturile de ploaie izbînd pânza umbrelei îți ploscăesc în urechi, amestecându-se cu bătăile inimii. Plose-plose-plose! acelaș ritm desnădăjduit.

Câmpiile Elisee sunt pustii. Mă uit pe șoseaua lungă și mă'nfiu... Departe, în fața mea, astupând calea ca un bloc uriaș arcul de triumf

Un aeroplan românesc.

Ziarele noastre, în special „Tribuna“, au dat de știre nu demult despre succesele de aviațiune ale unui proiect de aeroplan construit de inginerul Aurel Vlaicu originar din comuna Bințiș de lângă Orăștie. În legătură cu aceste știri avem fericirea să comunicăm cetitorilor noștri câteva vești din cele mai îmbucurătoare. Dl Vlaicu a fost prezentat la București de către dl Octavian Goga unor cercuri competente cari au primit cu multă în-sufletire experiențele Dlui Vlaicu.

Reproducem după ziarele din București următoarele:

Vineri dimineața, între orele 11 și 12, un tânăr inginer de peste munți, modest, dar concentrat și isteț, cu numele de Aurel Vlaicu, a făcut în parcul dela Filaret, în fața unei numeroase și alese asistente, o serie de experiențe cu un aeroplan în miniatură, invenție a sa proprie.

Grație stăruințelor entuziaste puse de d-nii deputat D. Pătrășcanu, dr. N. Lupu și Octavian Goga, cunoscutul poet din Ardeal, care a avut fericita idee de a aduce pe tânărul inginer în țară ca să-l prezinte cercurilor noastre diriguitoare, au asistat la aceste experiențe următoarele persoane: d-nii miniștrii Toma Stelian, Vasile Morțun și Alexandru Djuvara apoi d-nii Vintilă Brătianu, general M. Boteanu, general G. Georgescu, colonel M. Ilescu, inginer-inspector general Zane, poetul Alex. Vlahuță, deputatul Vasile Sassu, I. Teodorescu, protopopul A. Popovici-Deseanu din Vășcău (comitatul Bihorului), D. Bădulescu, șef de cabinet al primarului Capitalei, I. Schiopul, ziarist de peste munți și redactorul „Adevărului“ I. Rusu Abrudeanu.

Suntem mândri de e putea anunța cititorilor noștri că experiențele făcute de d. inginer Vlaicu au reușit în mod admirabil, convingând pe toți cei prezenți că se află în fața unei invențiuni serioase, bazată pe studii și calcule ce nu sufăr discuțiuni. Aparatul în miniatură al d-lui Vlaicu a sburat, făcând mai multe evoluțiuni, cari au stârnit admirația celor prezenți mai ales prin stabilitatea și centrul de greutate al aparatului atât de ingenios fixate.

Drept prim rezultat al impresiei puternice căpătate de d-nii miniștrii, este aproape sigur că

guvernul va accepta propunerea d-lui colonel Ilescu, șeful statului major de pe lângă corpul II de armată, ca arsenalul armatei să construiască în mare aeroplanul d-lui Vlaicu sub direcția și îngrijirea acestuia.

A. S. R. Prințul Ferdinand căruia i s'au comunicat condițiile serioase de reușită ale aeroplanului inventat de inginerul de peste munți Aurel Vlaicu, a invitat pe simpaticul inginer la palatul Cotroceni, spre a face câteva mișcări cu aparatul în prezența familiei princiare.

D. Vlaicu s'a prezentat la Cotroceni însoțit de amicul său d. Octavian Goga, apreciatul scriitor de peste Carpați.

Experiențele făcute la Palatul Cotroceni de către inginerul Vlaicu cu aparatul său au avut o reușită din cele mai îmbucurătoare.

Seria evoluțiilor, la cari au asistat prințul Ferdinand, principesa Maria cu principele Carol și principesa Elisabeta, precum și d. Ionel Brătianu, s'a ținut în cadrul experiențelor făcute la Filaret.

Familia princiară s'a interesat în mod amănunțit de proiectul de construcțiune al aeroplanului Vlaicu, admirându-i calitățile relevate de noi în privința stabilității, a scheletului ușor și a simplității construcțiunii.

D. Vlaicu a fost viu felicitat de către înalta asistență.

Correspondență.

Rășinari, în Octomvrie 1909.

On. ale redactor!

Serbările înălțătoare aranjate în memoria celui mai mare arhieru al neamului românesc au trecut, și ne revine și nouă datoria să întregim aceea, ce mulți din gazetarii și corespondenții tuturor ziarelor au retăcut — sau n'au voit să bage în seamă.

În ambe cazurile ei sunt vinovați, pentru că n'au ținut să amintească un cuvânt bun sau rău despre Rășinari și despre cei ce țin frânele comunei bisericesti și comunale în mâinile lor.

Cuvânt bun, ca să-i încurajăm să continue pe calea cea bună, cuvânt de muștrare ca să se îndrepte — încât eră ceva de îndreptat.

Nu au observat domnii gazetarii, că biserica s'a împodobit și curățit din nou, ca să poată primi congresul și pe capul bisericeii în haine de sărbătoare.

N'au observat, că aici sunt trei distinși preoți, cari se înțeleg unii cu alții, merg mână în mână servind obștea după cea mai bună a lor convingere și cunoștință.

N'au observat domnii noștri, că avem aici un corp didactic de 8 membri, dedicați cu trup și suflet misiunii lor, și că chiar vestitul lancesó Benedek, comisarul guvernului, a îndreptat într-o comună vecină pe învățătorii sași, să meargă la Rășinari să învețe metodică și didactică modernă.

N'au observat, că în anii din urmă s'a adaptat școala cu jertfe mari, votate din alodiul comunei, în fruntea căreia stau oameni harnici și pricepuți.

N'au observat curățenia și ordinea exemplară, ce s'a observat pe strade și aranjamentul ce s'a făcut cu multă pricepere de către juratul polițian Nicolau Lungu, unul din cei mai isteți bărbați din comuna Rășinari.

N'au observat stăruințele puse de comisiunea locală stătătoare din membrii Dr. Ioan Bucur, parohul Man Lungu și învățătorii Frățilă și Crăciun, care în frunte cu protopopul locului, au alergat mult, foarte mult, ca să poată așeza la mese sutele de onorațiuni ce sosiseră din toate părțile locuite de români.

N'au observat că mulțimea damelor, cari veniseră în deputațiuni și din evlavie, ca să se închine și ele la mormântul marelui Andreiu, au fost primite în casele fruntașilor noștri: în casa neuitatului nostru paroh Iosif Goga, de către doamna Goga, și de familiile parohilor Cioran, Dancăș, Dr. Bucur, Giurca, Eremie Dancăș, Barcian și alții pe cari nu-i mai numim, și că aceste familii n'au cruțat spese nici ostenele, ca să reușască serbările cum se cade.

N'au observat domnii nici aceia, că însuș primarul comunei, dl Ciucean, servea bucatele la masa primă, ca după ce ne așezarăm spre 2 oare la masă să fie toate în cea mai bună ordine.

N'a avut nimenea un cuvânt bun de apreciere pentru seminariștii noștri, cari ca apostolii au făcut drumul la Rășinari pe jos, și și-au făcut intrarea sub conducerea profesorilor Dr. Balan, Dr. Crăciunescu, Păcală și Bratu în Rășinari, așa de sărbătorește și cu cântări religioase așa de duios cântate, încât oamenii din Rășinari cu capetele descoperite priveau la mândrul tineret înșiruit înspre biserică până la venirea Arhiepiscopului lor.

se înalță până la cer. Atât de jos atârna norii de par'că i-se odihnesc pe coperiș. Monumentul de piatră îți face impresia unui enorm stâlp pătrat care susține bolta.

Mă întorc spre Place dela Concorde să ies pe cheiuri. Sena plânge sub ploaia din cer și suprafața i-se încrețește de picăturile ce o stropesc. Pare o față sbârcită de habă. Cheiurile sunt deșerte. Pupitrele anticharilor se nșiră, părăsite, până dincolo de puntea St. Michel într-o perspectivă umedă. Sunt închise cu lăcate și pe capacele lor de fier apa șirue neîncetat. Luvrul pare mai impozant ca oricând sub cerul livid. O *tapisieră* plină cu englezi pătrunde greoi sub una din porțile lui. Streinii vor să viziteze muzeul. Ce zi și-au ales! Sunt sigur că și peisajele înșorite ale lui Corot le vor părea niște interioruri sumbre de Rembrandt sub lumina cenușie ce pică din cer.

Străbat și eu o curte a Luvrului să ies în rue Rivoli. Sub neîntreruptele arcade ploaia nu mă mai ajunge. Inghesuiala e mare ca ori când. Mă opresc desorientat în fața vitrinei unui bijutier unde diamantele scapără în mii de culori. În cotro să-mi îndrept pașii? Spre casă? Pustiul din odae mi-ar face rău. O iau domol dealungul arcadelor spre Hotel de Ville. Cunosco în dosul lui niște străzi strâmte și urite adevărate străzi ale vechiului Paris. Ce înfățișare are sub ploaie acea mahala de sărăcăcioși?

Mai vioaie de cum mi-o inchipuim: par'că merg într'un gang. Dela o casă până la cea din fața ei distanța nu-i mare de trei metri. O stradă largă de trei metri. Vă închipuiți ce pitoresc? La geamurile deschise femeii, fete lucrează de zor. Unele cos, altele brodează, sub bruma de sus. Din când în când schimbă câte o frază cu vecinele de peste drum. Pe străzi, cu toată apa de sus, copilași zdrențuiți își văd de joc. La fiecare trei case negustorii de cartofi copti (frites) își prăjesc marfa. Un fum des și înecăcios se ridică din cazanele lor. Miroase a untură... Prin case se aprind lumini. Ceasurile sunt 3 după amiazi...

Străduța e întunecată ca un beciu... Cu toate glumele copiilor, cu toate că mulți ochi negri strălucind în mijlocul fețelor delicate și palide ale tinerelor lucrătoare dela ferești, mă privesc cu un suris, mizeria din jurul meu îmi face rău. Mă întorc pe unde am venit, întristat de cele văzute, cu o duioșie ciudată în suflet. Un dor nespuse de a stringe la sân pe una din palidele lucrătoare, cu ochi oboșiți și triști, cu gurița fragedă ca o cireasă, mă face să visez. Par'că-mi vine să le mângâi, pe toate, să le sărut blând pe frunte și să plâng la pieptul lor tineretea lor dezolată, traiul pustiu, pierdut în veghe și lacrimi, muncă aprigă, nerăsplătită ce nu se va sfârși probabil decât odată cu viața lor. O viață de om petrecută într'o străduță strâmtă,

întunecoasă, plină cu fum de untură și de chiote copilărești. Parisule, cât ești de nemilos!

...O lumină limpede, veselă, invoioșătoare îmi scutură brusc uritul din creier. Fără să-mi dau bine seama ce fac, obosit de atâta mers, am scoborit instinctiv treptele unei stațiuni a metropolului. În măruntaele pământului totul e uscat, neted, improspătător. Nu văd norii cenușii, aerul nu-i încărcat de apă, trotoarele nu s'ude. Sgomotele picăturilor de ploaie nu se aud aci. Doar, din când în când, huruitul surd al trăsurilor ce se încrucișează deasupra capului meu, pe stradă.

Peroanele trenului subpământean prezintă aceiași înfățișare ca ori când. Ca un tunel fără sfârșit bolta luminată de lămpi electrice se întinde infinită la dreapta și la stânga mea. Pe cheiuri pasagerii așteaptă cu răbdare sosirea trenului. Iată-l că vine. Un huruit surd, un sgomot de fiare izbite între ele se repercutează năpraznic sub bolți. Cu un șuerat scurt trenul intră în gară. O îmbulzeală repede de pasageri, unii se urcă, alții se scoboară, sgomotul portierelor ce se închid, strigătele repetate ale conducătorilor: „*En voitures, en voitures!*“ și trenul pornește din nou. Abia de s'a oprit o jumătate de minut.

În vagon îmbulzeală. Coatele-mi sunt lipite de acelea ale unei drăgălașe midinete cu o cutie de carton sub braț. Privesc mulțumit în jurul meu. Mă uit apoi la umbrelele ude din mâinile

Aceste au rămas neobservate, și neobservat a rămas, că fruntașii de odinioară: *I. Brote, B. Cioran, Man Droc, Petru Hoadrea, Iacob Ciucean*, cari au primit la casele lor miniștrii și pe iusuz capul de atunci al bisericii, — toți s'au dus la cele vecinice, și că ciocii puțini ce au urmat după ei nu mai țin să se povestească de proverbiala ospitalitate a Rășinărenilor.

Aceste lucruri nu sunt de prisos ca să le scoatem la iveală, ca să vedem progresul, să vedem regresul, să vedem virtutea, să vedem și păcatul și să stăruim ca Rășinarii, locul de odihnă al marelui Andreiu și-și reia locul de frunte între comunele noastre.

Comuna Rășinari cu instituțiile noastre de acolo nu trebuie să le neglige nimenea, mai ales că în Rășinari a fost cea dintâi școală capitală românească, a fost odinioară sediul preturei, și afurisita de politică, l-a dus de aici la Cislădie.

Aici a fost înainte de „Albina“ o casă de păstrare, care a licidat, pentru că în ochii cămătarilor de pe vremuri eră o pedecă a manipulațiilor lor, și nu este exchis că cel puțin o societate de Raiffeisen să se înființeze pentru ajutorarea lucrătorilor și săracilor din localitate.

Intărirea economică a locuitorilor din Rășinari ar trebui să fie ținta de căpetenie a tuturor factorilor din localitate și mai ales a celor din Sibiu, dacă ei vor să fie adevărații noștri conducători. Mai în vară a inițiat părintele N. Ivan, ca însărcinat al magistratului din Sibiu, chestia construirii unei linii ferate dela Sibiu până la Rășinari. Ideea a fost primită cu bucurie dar vedem că a adormit, și suntem dornici să vedem ce sfârșit va avea întreaga afacere, pentru comuna Rășinari de interes vital.

Nouă nu ne mai poate fi indiferent, cum zeci și sute de lucrători, oameni tineri dela 14—20 ani, băeți și fete cari merg la lucru în Sibiu, și petrec acolo nopțile — ce fac și cum le petrec — și chestia aceasta și din punct de vedere moral și din punct de vedere național, va trebui să ne preocupe cu tot dinadinsul.

Mai multe, altădată. „*Observatorul*“.

Maura condamnat de opinia publică spaniolă. Maura, fostul prim-președinte al consiliului e aspru judecat din cauza reacționarismului său. Republicanii fac propagandă activă în contra abuzurilor enorme ale clericalilor.

pasagerilor și-mi aduc aminte că în Paris plouă. Tinerica de lângă mine zâmbește într'una. Ochii ei limpezi și cenușii, părul castaniu deschis, ușor încrețit la tâmpile, fața delicată, trupu-i svelt, adorabil, grațios cântă drăgălășia fără seamăn a Parizianei. Trenul se oprește la Tuileries; ne scobcrâm amândoi pregătindu-ne umbrelele. Cu zâmbetu-i veșnic ce-i înfloară ușor privirea, midineta urcă scările, ese pe stradă și dispăre din ochii mei.

Afară plouă mereu. Amurgul e întunecat. Când ajung pe bulevarde lămpile electrice se aprind. Străzile se animează, murmurile se întesc, geamurile cafenelelor, restaurantelor și magazinelor aștern covoare de lumină pe trotuar. În jurul meu rochiile foșnesc. Ploaia cade dar n'o mai simț. Parisul are aerul unui imens salon luminat.

Cine se mai gândește la cerul mohorit de peste zi? Cui îi mai pasă de lumina lividă a norilor? Parisul și-a aprins milioanele de lămpi. Ritsetele răsună rar, sonor în văzduhul umed. Un vuet nedeslușit te cuprinde din toate părțile, îți descreește fruntea, îți luminează privirea și te duce cu el ca vântul un fulg de canar. Ești fericit că trăiești. În jurul tău e sărbătoare. Și te înfiori de plăcere la gândul cafenelelor luminate a giorno, al suspinelor dulci de vioară, al parfumului îmbătător, al surisului vag de femeie.

Dela Bistrița.

Orașul Bistrița a avut în ziua sf. Paraschiva o frumoasă sărbătoare bisericească și națională din prilejul introducerii în oficiul de protopop și paroh al Românilor ortodocși a părintelui Grigore Pletosu, până acum profesor la liceul din Năsăud. Actul introducerii l'a săvârșit Preacuvioșia Sa pâr. protosincol Dr. *Elie Miron Cristea*, ca trimis arhiepiscopesc. Introducerea s'a început cu slujirea sfintei liturgii în capela ortodoxă deacolo. Înainte de intrarea în capelă Preacuvioșia Sa și noul protopop au fost întâmpinați de poporul ieșit în procesiune în frunte cu administratorul parohial *Pavel Beșa*, care a ținut o cuvântare de binevenire. Liturgia a pontificat-o pâr. Dr. Cristea, azistat de 6 preoți. La finea liturgiei a ținut Preacuvioșia Sa o cuvântare de introducere, care a stors admirația tuturor celor prezenți. În cursul cuvântării a predat noului protopop-paroh sigilul ca simbol al jurisdicțiunii și cheia bisericii, ca simbol al puterii preoțești, citind și gramata arhiepiscopă dela I. P. S. Sa arhiepiscop și metropolit. La fine a constatat comisarul meritele fostului administrator popesc *Vasile Bălan* și drept recompensă i-a predat în numele arhierului „*brâu roșu*“, ca semn de distincție în amintirea și a centenarului fericitului Șaguna. Terminând p. Dr. Cristea a răspuns noul protopop ținând o binesimțită cuvântare-program iară la urmă a mulțumit pentru distincție p. Vasile Bălan în cuvinte frumoase, arătând, că distincția prealintă privește întreg clerul, căci cu ajutorul tuturor preoților a putut produce roadele înșirate de dl comisar.

O bună impresie a făcut tuturor prezența inteligenței gr. cat. atât la biserică cât și la banchetul dat în sala cea mare dela „Hotel Regele Ungariei.“ Au fost peste 110 inși, fruntea inteligenței române din Bistrița și jur. Acest banchet a fost un adevărat privilegiu de însuflețire, căci toastele au fost lipsite de tonul banal ce-l au în cele mai multe cazuri. În deosebi cuvintele pline de însuflețire și cu miez ale părintelui comisar a dat tuturor celor prezenți pentru ani de zile o hrană sufletească de însuflețire, care-i mai ales în zilele noastre, saturate de indiferențism, atât de necesară. Adâncă impresie și neuitată a lăsat mai ales comparația între ce eră Bistrița românească înainte cu 30 ani, când

Vuetul crește, crește mereu, se ridică spre cer împreună cu valurile blonde ale luminilor de pe bulevarde.

Parisul petrece...

Trad. de *Tristan*.

Obosit...

*Ce greu s'a vindecat durerea 'n mine!
Și iată alta 'n loc a răsărit;
Ruina unui suflet ce-a iubit,
S'o plângă-n versul rugilor senine!
Ce greu s'a vindecat durerea-n mine...*

*Știu tot ce-ai tras plâpândă inimioară,
O lume mai senină vre-odată
De va veni, tu tristă, resemnată
Vei rămâne... Nu crezi în primăvară!..
Știu tot ce-ai tras plâpândă inimioară.*

*O! noapte lină — vino mai degrabă
Cu ceata ta de visuri și de taine,
Sub streșina întunecatei haine
Să adormim nădejdea noastră slabă...
O, noapte lină, vino mai degrabă!*

I. Enescu.

Preacuvioșia Sa studiă la liceul săsesc deacolo, și ce e azi. Concluziile trase ni-au oțelit pe toți pentru viitor.

Publicul și inteligența, în cea mai mare parte gr-cat., au rămas foarte plăcut impresionati de modul plin de tact și corespunzător intereselor vitale ale neamului nostru, cum a știut părintele comisar *Dr. Cristea* vorbi despre „biserica soră“ și despre ținuta, ce trebuie s'o urmeze conducătorii ambelor biserici în toate acțiunile lor.

Dorim cât de multe asemenea zile.

Călătorul.

CRONICA EXTERNA.

Un nou împrumut turcesc. Ministrul de finanțe al Turciei, *Djavid Pașa*, a confirmat că va supune Parlamentului încheierea unui împrumut de 25.000.000 lire turcești pentru școale, porturi etc., care sumă va servi și pentru a stabili echilibrul bugetar, a aduce venituri noi statului prin ridicarea comerțului precum și pentru a cruță administrația financiară a statului de neplăcerea de a recurge la mici împrumuturi sau la avansuri.

Ministrul de finanțe *Djavid Pașa* dezvoltă în rezortul său o mare activitate.

El a organizat ministerul său și a apărut personalul acestui departament atât în Constantinopole cât și în provinciile imperiului curățând această mașină de rugina seculară care făcea imposibilă funcționarea ei. El a făcut pe Banca germană ca să reducă dobânda sumei de 500.000 lire turcești dela 7 la 6 la sută.

Acelaș ministru a mai încheiat pentru prefectura orașului un împrumut de un milion lire turcești cari bani au fost întrebuințați pentru înfrumusețarea orașului. El mai tratează acum cu Banca Ottomană o convențiune pentru a face din această instituțiune o tresorerie a statului.

Tot ministrul de finanțe *Djavid Pașa* a instituit o comisiune specială care să studieze chestiunea intrării Turciei în uniunea monetară latină.

Din toate acestea se vede foarte lămurit că Turcia a căpătat un ministru de finanțe priceput și activ care va pune finanțele imperiului turcesc într'o astel de situațiune încât statul să inspire încredere financiarilor.

Se pare că el a reușit până la un punct; despre aceasta dovedește reducerea dobânzii dela 7 la 6 la sută la ultimele împrumuturi. În această activitate a sa *Djavid Pașa* a întâlnit bunăvoința finanței germane; căci acesteia i-se datorează în definitiv faptul că *Djavid Pașa* a reușit să reducă dobânda care de acum înainte, finanțele fiind bine administrate, va fi mereu redusă până când nu se va distinge de dobânda pe care o plătesc statele din Europa.

Insemnătatea politică a vizitei Țarului în Italia. Telegraful ne-a adus textul toasturilor Regelui și al Țarului, precum și comunicatul oficial al Agenției Stefani asupra acestor toasturi.

Rareori, toasturile a doi Suverani au fost așteptate cu atâta nerăbdare atât în Italia cât și în străinătate.

În genere, aceste toasturi nu spun lucru mare; dar când toasturile vin după o călătorie făcută în condițiile și cu semnificativul călătoriei ce a întreprins Țarul în lungul Europei, atunci ele iau o importanță mult mai mare și se caută să se dea o altă interpretare banalităților de curtenie.

Baza toasturilor celor doi Suverani a fost nenorocirea care a lovit Italia prin cutremurul de pământ din Calabria și Sicilia, nenorocire care a dat ocazie marinarilor ruși aflați la Messina, să facă acte de eroism, în ajutorarea victimelor teribilului cutremur.

Dar în afară de aceasta, Suveranii au mai pomenit și de interese, interese cari în fond sunt motivul acestei vizite.

Deși sala expoziției a fost destul de spațioasă, ia nu putea totuși să încapă mulțimea ce se adunase cu aceasta ocazie. Astfel publicul a fost invitat să iasă în curtea foarte spațioasă a edificiului erarial, unde s'a ținut expoziția. Aici, în curte, mamele și publicul au ascultat cu plăcere două frumoase prelegeri, una a dlui Dr. George Prunaș: Chestiuni privitoare la expozițiile de copii, tratând igiena copilului, igiena corpului și a locuinței, nutrirea (lăptarea), intercare și hrana după intercare; apoi urmând să trateze despre morburile contagioase, la cari sunt expuși copiii: pojar, scarlatină, difterie, tuse măgărească, tifos, tuberculosă, etc.; altă prelegere a fost a tânărului și harnicului preot dl Trandafir Scorobet cu titlul „Evangelia prunciei“, tratând în o limbă înțeleasă de toți cei de față despre educația ce părinții trebuie să dea copiilor lor.

După aceste dl prezident al juriului reasumează cele întâmplate și spuse până aci, arătând și dânsul datorințele ce părinții au în scopul creșterii bune a copiilor. Spune că copii expuși sunt bine îngrijiți și aproape toți vrednici de premiat, totuși din cauza lipsei de mijloace, a trebuit să se facă o selecțiune, alegându-se fruntea copiilor și ținându-se seamă, între altele, și de sărăcia părinților etc.

În scopul premiării a contribuit: Reuninnea agricolă cu K 50, comuna politică Orlat cu K 50, institutul de credit „Brădetul“ din Orlat cu K 30 și comuna bisericească gr.-cat. Orlat cu K 20, în total deci K 150.

Din aceasta sumă s'au făcut 40 de premii, cari s'au distribuit astfel:

Băieților 17 premii, iar fetelor 23.

Anume: 8 premii à K 5 = K 40

14 „ à „ 5 = „ 56

18 „ à „ 3 = „ 54

La 2 mame sărace li-s'a dăruit câte o îmbrăcăminte completă de înfășat pentru copii din partea Reuniunii femeilor gr.-cat. din Orlat, în frunte cu doamna preoteasă Pompilia Ghișoiu, care a dăruit cu aceasta ocazie Reuniunii de agricultură o păpușă îmbrăcată de dansa în port original din Ocna-Sibiului.

Doamna Simu a avut ideea fericită de a dăruit tuturor copiilor expuși câte un coșuleț cu bomboane.

În aceasta ocazie s'a dăruit și un număr frumos de broșuri de cuprins igienic, puse la dispoziție de onor. comitet central al „Asociațiunii“.

S'a adus și un fotograf care a luat mai multe partii, între cari copii premiați.

A urmat apoi prânzul comun, ținut în o sală a școlii. Cu acest prilej s'au ținut toast instructive și de îmbărbătare la muncă pentru înaintarea poporului.

Ca un ce nou și dăinuitor pentru Orlat, secretarul Reuniunii dl Victor Tordășianu a întreprins în Sibiu o modestă colectă în scopul înființării unui fond pentru ajutorarea femeilor lăuze (oprite în casă după naștere) și a copilașilor orfani, la care a adunat în Sibiu cor. 57, dela meseni 80 cor; iar suma totală de cor. 137, s'a dat în îngrijirea Reuniunii femeilor din Orlat.

Pe lângă atâtea lucruri bune isprăvite în această zi în Orlat, a mai rămas timp și pentru o consultare în scopul punerii la cale a unui stabiliment de electricitate pentru trebuințele cercului Săliște și pentru înaintarea industriei în acest cerc. Consultarea a fost proiectată și condusă de zelosul domn primpretor Petru Dragits.

Fie ca să avem multe zile de aceste, închinată binelui poporului nostru, pentru care muncește cu atâtea dragoste și desinteresare harnicul comitet al Reuniunii rom. agricole în frunte cu vrednicul ei secretar, dl Victor Tordășianu.

ȘTIRI.

Publicăm în fruntea acestui număr un articol în chestia conflictului mai recent din Sf. Sinod al României. Articolul scris de-un fruntaș al bisericii noastre și-l recomandăm confrăților nostri din Regat fiindcă a purces dintr'un spirit de interpretare mai modernă a orânduieilor canonice, de cari se poticnesc unii din prelații țării românești.

Sfințire de biserică. Luni, în ziua sf. Dumitru 26 Oct. v (8 Nov. nou) se va sfinți biserică nouă din Boșorod în părțile Hațegului, la voința poporului de acolo, din partea Preacuvioșiei Sale părintelui protosincol Dr. E. Miron Cristea, ca mandatar arhiepiscopesc.

Întâlnirile săptămânale se vor ține de aci înainte în fiecare Sâmbătă-seara la restaurantul Brote din Palatul arhiepiscopiei. Invităm deci pe toți membrii inteligenței române din loc la aceste *cini comune*.

Pregătirea unei dictaturi militare în Spania. „Daily Chronicle“ află din Madrid că mai mulți generali au ținut o consfătuire secretă la un senator. S'a discutat despre defectele regimului dominant de azi. La urmă s'a hotărât ca să se stabilească o dictatură militară în Spania.

Sfințire de cruce. Ni se scrie din Gârbova: În 14 Octomvrie st. n. 1909 s'a celebrat în biserică gr.-or. din Gârbova sfințirea crucei de pe turnul bisericii, la care act a fost de față întreagă comuna.

La sfârșitul serviciului divin preotul local *Romul Popp* a ținut o frumoasă vorbire poporului care a fost răsplătită cu furtunoase aplauze de „Să trăiască“.

După aceea a avut loc o convenire în școala comunei unde au fost ospătați toți muncitorii.

Interviewul regelui Spaniei acordat unui ziarist francez. Regele Spaniei a primit în audiență pe colaboratorul unui ziar, căruia i-a declarat că manifestațiunile ferreriste din Franța i-au pricinuit multă amărăciune. Regele nu vrea să vorbească despre mulțime, care se lasă a fi ușor condusă de câteva articole de ziare; însă socotește, că este de neînțeles ca la aceste manifestațiuni să ia parte și savanții, cari de altfel, în cercetările lor procedează cu griji de esactitate. Dânsii au protestat în contra unei sentințe pronunțate pe temeiul unor legi pe cari nu le cunosc. Ce idei își face dar lumea în Franța despre Spania? Dacă s'ar da crezare unora dintre francezi, s'ar crede că noi suntem un popor de sălbateci. Dar războaiele voastre religioase? A fost oare vre-un soldat spaniol care să zică: Omorâți! Dumnezeu va cunoaște pe ai săi?! Eu sunt Suveran constituțional; atât de constituțional încât nu am nici chiar inițiativa dreptului de grațiere. Să nu vedeți în aceasta vre-o părere de rău, ci constatarea unui fapt. Avem tribunale militare a căror onoare este mai presus de orice indoială. Acele națiuni cari nu ne cunosc să ne ierte cu critica lor și cu sfaturile. Dv. ați avut afacerea Dreyfus: Ne-am amestecat noi într'ansa? În fine regele a vorbit despre expediția din Riff și a zis: Spania și Franța nu au uitat expedițiunea lor comună în Maroc și nu vor uita condițiunile precis hotărâte ale sarcinelor lor. Asupra întrebării despre existența unui tratat secret franco-spaniol privitor la Maroc regele a răspuns surzând: Când se spune despre un tratat că este secret, nu mai e secret. Spania și-a dat cuvântul; aceasta este garanția cea mai sigură ce poate avea Franța. Nu ar fi de înțeles ca Franța să atribute guvernului spaniol inten-

țiuni cari ar fi incompatibile cu angajamentele ce și-a luat.

Revoluția din Grecia. Svonul după care ofițerii greci răsvrațiți ar fi avut de gând să se ducă în Creta e absolut fals. Zeci de ofițeri revoltați au fost arestați până acum. Tybaldos și camarazii săi n'au fost prinși până în momentul de față; toate porturile sunt supravegiate într'un mod sever.

Se svonește că patruzeci de ofițeri care au iscălit cererile lui Thybaldos n'au putut sau nu au vrut mai pe urmă să se ducă la arsenal spre a se uni cu Tybaldos; iar acum ei au hotărât să demisioneze în masă dacă guvernul nu hotărăște imediat scoaterea la pensie a mai multor ofițeri superiori, cea ce Tybaldos cerea și el.

— *Refugiarea unor ofițeri. Vase engleze în port.* *Inmormântarea victimelor.* Doi ofițeri de marină dintre cei răsvrațiți, care sunt ușor răniți și fugeau s'au adăpostit într'o mahala din Atena numită „Kipseli“ în casa unui englez; jandarmii au înconjurat această casă, dar proprietarul a ridicat pe locuința sa drapelul englez și ofițerii au putut eși din această casă în mod liber spre a se constitui prizonieri.

În momentul de față sunt nouă ofițeri arestați. Tybaldos și ceilalți ofițeri răsvrațiți ar fi ascunși în vecinătatea muntelui Parnas care a fost înconjurat de către jandarmi.

Orașul e liniștit dar o mare fierbere domnește printre subofițerii de marină, se speră că ei se vor liniști. Stricăciunile contra torpilorului „Sfendoni“ nu sunt grave. Numărul morților este de patru.

Echipagiile contratorpilorilor răsvrațiți s'au constituit ca prizonieri.

Au mai sosit aci alte două vase engleze, sunt acum la Faler patru vase engleze de războiu și unul rus.

Inmormântarea celor uciși a avut loc azi în arsenal. Garnizoana din Capitală a reintrat în cazărțile sale.

— *Corporațiile muncitorilor greci cer înfierarea răsvrațiților.* Federația corporațiunilor muncitorești într'o consfătuire extraordinară a adoptat o moțiune înfierând răsvrătirea ofițerilor de marină care a fost un dezastru pentru interesele și onoarea națiunii; apoi această moțiune reclamă din partea guvernului o represiune energetică în contra acestei mișcări și o pedeapsă strașnică pentru vinovați.

Consiliul de miniștri s'a întrunit azi dimineață și a cerut avizul procurorilor, al generalilor și al magistraților Curței de apel; mai pe urmă s'a hotărât că rebelii vor fi dați judecăței în fața Curței cu jurați sub invinuirea de crimă politică. Instrucția acestui proces se va începe imediat pe această bază.

Proprietar-editor: OCTAVIAN GOGA.
Red. responsabil: DEMETRIU MARCU.

P. T.

Aduc la cunoștința onor. public, că am închiriat restaurantul „Grand-Bierhalle“ în palatul consistorial, unde sub numirea

Grand-Restaurant Brote

voiu servi

mâncări bine pregătite, bere de Steinbruch și vinuri alese.

Primesc abonamente la masă pentru amiazi și seară.

Cu toată stima

Liviu Brote.